

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.

0032 OSLO

Deres ref.
16/4099

Vår ref / Saksbehandler
16/3735-4 A44 &13
Kristine Hansen / tlf. 23 06 43 49

Dato:
29.07.2016

HØRING - ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN

Fagforbundet støtter i all hovedsak de framlagte forslagene til endring av opplæringsloven og bestemmelsene om skolemiljø.

Fagforbundet vil framheve viktigheten av at alle ansatte i skolen, i leksehjelpordningen og skolefritidsordningen tas med i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. Alle de ansatte må få god informasjon og skolering i det å arbeide systematisk med dette. Det handler om å bli informert, få bidra til å utvikle rutiner, få avklart ansvar, plikter, roller og å bli skolert. Særlig barne- og ungdomsarbeiderne står sentralt i dette arbeidet sammen med lærere og skoleledere.

I dette spørsmålet handler det virkelig om hele laget rundt eleven.

Fagforbundet er enig med Kunnskapsdepartementet (KD) i at et regelverk alene aldri kan løse samfunnsproblemet med mobbing. Et trygt og godt skolemiljø bygges opp gjennom mange flere tiltak enn håndheving av et regelverk.

Undersøkelser viser at de aller fleste elever trives på skolen, men det er også elever som blir mobbet og krenket på ulike måter. Dette har over år vært et stabilt problem til tross for lovendringer, antimobbeprogram og partnerskap mot mobbing. Det er derfor grunn til å prøve om endring og skjerping av lovverket kan føre til at vi nærmer oss målet om nulltoleranse for mobbing, vold, trakassering og diskriminering. Det at vi som samfunn hittil ikke har lyktes i dette arbeidet, er i seg selv grunn god nok til å prøve om en slik lovendring som den som foreslås kan virke.

Fagforbundet har noen kommentarer til forslagene:

1. Elevens rett til et trygt og godt skolemiljø.

Fagforbundet slutter seg til forslaget om å styrke elevens rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Fagforbundet er opptatt av at arbeidet for dette skal forsterkes, og mener skolefritidsordningens rolle i dette arbeidet kunne vært synliggjort enda mer og mer konkret i forarbeidet til lovforslaget. Skolefritidsordningen utgjør en stor og viktig del av skoledagen for mange barn over flere år.

Departementet påpeker at det må være et system ved skolen, rutiner, som fanger opp den enkelte ansattes aktivitetsplikt for å avdekke, gripe inn og melde fra om krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering. Fagforbundet støtter dette.

Ikke minst må det være tydelig hva som forventes av den enkelte ansatte, enten dette er ansatte i skole, skolefritidsordningen eller leksehjelpen. Fagforbundet er glad for at departementet mener det bør være en del av skolens systematiske arbeid, jf. forslag til ny § 9 A-3, hvordan skolen skal regulere og formidle hva som forventes av den enkelte ansatte. De ansatte må informeres og sikres kompetanse som gjør at de blir mest mulig trygge på sin rolle i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, slik at delpliktene forstås og kan handles etter.

Systemet må settes i verk slik at det ikke begrenser aktivitetsplikten, men heller forsterker den, og at det klargjør hvordan alle kan handle raskt nok når uheldige signaler fanges opp, situasjoner oppstår eller når noen av de ansatte får henvendelser om mobbing, trakassering, krenkelser eller diskriminering. For å få dette på plass må den enkelte skole rett og slett trene på dette. Et fornyet engasjementet og oppdatert kunnskap som spres på en hensiktsmessig måte kan være en oppstart for et trygt og godt skolemiljø for elevene. Som det framgår støtter Fagforbundet bruken av begrepene «trygt og godt» når skolemiljø omtales i denne sammenheng.

Det felles ansvaret de ansatte har for alle elevene ved skolen er sentralt, og det å ta elevene på alvor blir avgjørende for å lykkes i dette vanskelige arbeidet.

2. Ny og skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker elever.

Dessverre fins det flere saker som viser at det er noen ansatte som krenker elever. Dette er uakseptabelt, og må gripes fatt i ved at saken undersøkes nærmere og belyses og at slik atferd fra voksne stoppes umiddelbart. Om det avdekkes at en ansatt har krenket en elev, må det føre til tiltak i henhold til arbeidsrettslige regler. Fagforbundet er enig i dette.

Tydelig og inkluderende ledelse er viktig i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. At de ansattes ulike roller i skolemiljøet respekteres, at det stilles forventninger til alle ansatte, at et samlet godt arbeid fra alle ansatte anses som viktig. Fagforbundet forventer at alle settes i stand til å ta sin del av ansvaret.

Fagforbundet støtter departementets forslag om skolens plikt til å sette inn tiltak for å stoppe krenkelser og for å sikre at eleven har det trygt og godt på skolen, at rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller, at aktivitetsplikten utløses straks kjennskap til en krenkelse oppstår.

3. Ny håndhevingsordning ved brudd på aktivitetsplikten.

Departementet foreslår endringer i dagens klageordning. Det foreslås at en håndhevingsordning skal være enklere, raskere og tryggere enn dagens. Elever og foreldre skal ha rett til å melde sin sak til håndhevingsmyndigheten, og ha rett til å få prøvd om skolen har oppfylt sin aktivitetsplikt. Men først skal saken tas opp med skolen. Det er fylkesmannen som skal være håndhevingsmyndighet.

Fagforbundet støtter dette, men mener det ikke vil fungere hvis ikke elever og foreldre får god informasjon, hjelp og veiledning.

Departementet mener Barneombudet skal videreføres og styrkes med en fortsatt uavhengig rolle som ombud for barn, og ikke bli en del av forvaltningen. Barneombudet skal være et lavterskeltilbud. Fagforbundet mener Barneombudet ved en styrking av ressursene ved ombudet, kan bli en enda viktigere medspiller for barna på dette området.

4. Hjemmel for pålegg om retting og pålegg om tiltak ved brudd på aktivitetsplikten og hjemmel for tvangsmulkt for å sikre oppfyllelse av pålegg.

Det foreslås at fylkesmannen skal følge opp om skolene har brutt aktivitetsplikten ved å vedta pålegg om tiltak og pålegg om retting. Fylkesmannen skal også sikre at skoleeier etterkommer pålegg om retting og eventuelt ilegge skoleeier tvangsmulkt der dette ikke skjer. Dette forutsetter at det er god kommunikasjon mellom skolene og skoleeier om arbeidet med skolemiljøet.

Fagforbundet mener det er viktig at lovens tekst klart definerer skoleeiers og skolars ansvar.

5. Plikt for skolen til å informere elever og foreldre om reglene i kapitlet om skolemiljø.

Fagforbundet mener det må være en selvfølge at elever og foreldre informeres grundig om reglene i kapitlet i opplæringsloven om skolemiljø.

Avslutningskommentar

Det er et stort behov for hele samfunnet at disse nye lovbestemmelsene og et intensivert arbeid ved skolene leder til et trygt og godt skolemiljø for elevene. Hittil har vi samlet sett ikke lyktes med dette.

De ansatte har krav på å vite hvilket ansvar de har og konsekvensene av dette. God og inkluderende skoleledelse som tar alle de ansatte med i arbeidet gjennom god informasjon, medvirkning og skolering er en forutsetning.

Fagforbundet mener de ulike yrkesgruppene i skolen med god ledelse sammen kan utvikle et trygt og godt skole-, skolefritids- og leksehjelpsmiljø ved at deres kompetanse tas i bruk i arbeidet rundt eleven.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Kristine Hansen
(sign)
enhetsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk i Fagforbundet og har derfor ingen signatur.